

Gipskop met Prosoposcoop; de stentsklos behoort natuurlijk intra-oraal tegen de elementen van het bovenfront aan te liggen. (Foto: Museum Tandheelkundig Instituut Utrecht.)

Inlichtingen over deze prijs worden gaarne verstrekt door: J. M. Beek, Wildernislaan 51, Apeldoorn, secretaris van de Nederlandsche Vereniging voor Orthodontische Studie.

NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

Verslag 207e ledenvergadering d.d. 16 maart 1972 te Utrecht

Op het wetenschappelijk gedeelte van de 207e ledenvergadering werd een aantal voordrachten gehouden met betrekking tot de stofwisseling van bot.

Dr. A. van den Hooff beschreef de bouw van het bot, dat uit een anorganische component (hydroxyapatiet) en een organische component (dwarsgestreepte collageenfibrillen) bestaat. Collageen is in staat om fosfaat te binden en in het bijzonder werd de mineralisatie toegelicht, die in de collageenfibrillen plaatsvindt in de vorm van bepaalde banden. De samenstelling van bot is echter niet statisch: voortdurend vinden opbouw- en afbraakprocessen plaats, veelal afgestemd op de functie en de spanningen, die er op worden uitgeoefend. Op oudere leeftijd overheerst de afbraak.

Deze ombouwprocessen werden besproken door Dr. R. Steendijk, die in een onderzoek aan de pijpbeenderen van ratten met behulp van microradiografie de uitwendige en in-

wendige ombouw hiervan heeft aangetoond. Het mechanisme van de uitwendige ombouw is bestand tegen de zwaarste aanvallen; het wordt bij een rattenfoetus nauwelijks beïnvloed, wanneer de moeder tijdens zwangerschap en lactatie een calciumvrij dieet krijgt. Het viel op dat de sterke ontkalking, die bij de moeder-ratten optrad, op die plaatsen voorkwam waar normaal de afbraak van bot in verband met de „remodeling” plaatsvindt.

De bepaling van het botmineraalgehalte vormt een apart probleem omdat dit met de röntgentechniek niet nauwkeurig genoeg gemeten kan worden. De röntgenstraling is niet mono-energetisch en door stralingsstrooiing is de methode niet voldoende reproduceerbaar. Door Drs. A. P. M. Melman werd een methode beschreven, waarbij een fotonbundel door het te onderzoeken object wordt gestuurd die door middel van een scintillatie-detectiesysteem op een spectrometer wordt geregistreerd. Met deze absorptimetrische methode kan een reproduceerbaarheid worden bereikt die kleiner is dan 20%.

Deze apparatuur werd gebruikt bij een onderzoek in Tiel en Culemborg om na te gaan of er verschillen kunnen worden geconstateerd in botdichtheid. Dit zou in verband met het voorkomen van „ouderdoms”-osteoporose van belang kunnen zijn. Door Prof. B. Houwink werden de resultaten vermeld van een onderzoek bij een aantal inwoners van beide steden in de leeftijdsgroep van 25 tot 75 jaar. Er zijn sterke aanwijzingen dat de botdichtheid van inwoners, die hun leven lang in het gefluorideerde Tiel hebben gewoond, groter is dan die van Culemborg.

Het verband tussen de botdichtheid en de osteoporose werd duidelijk door de uiteenzetting van Dr. J. van der Sluys Veer. Bij osteoporose is de hoeveelheid bot verminderd, de rest van het bot is normaal. Er wordt minder spongiosa gevormd en de cortex is dunner. Een typisch symptoom hierbij is het korter worden van de wervelkolom. Omdat de afbraak van bot bij het ouder worden sterker toeneemt dan de opbouw is het van belang, om bij wijze van spreken in de jeugd met meer bot te beginnen. Door een verhoogde botvorming in de jeugd ten gevolge van de waterfluoridering kan aldus het gunstig effect daarvan op het voorkomen van osteoporose worden verklaard. Door andere onderzoekers is trouwens al eerder hetzelfde geconstateerd.

BINNENLAND

W. P. STAAL †

Te Velp, waar hij de laatste jaren woonde, is op 74-jarige leeftijd op 7 juni 1972 overleden de heer W. P. Staal, oud-directeur van G. J. & D. Tholen N.V.

De overledene, schoonzoon van één van beide oudste firmanten, heeft gedurende zijn langjarige carrière in de wereld van de dental handel veel bemoeienis gehad met het Tijdschrift. Immers dit werd een halve eeuw lang door de firma Tholen uitgegeven en met name de heer Staal legde voor het

wel en wee ervan altijd een levendige belangstelling aan de dag.

Tot het eind van zijn directeurschap kwam hij op voor de belangen, de Stichting Tijdschrift voor Tandheelkunde betreffende. Toen het Algemeen Bestuur van de Stichting in november 1968 besloot, het contract met de uitgeefster na 31 december 1969 niet te verlengen, was het zich dan ook bewust, dat dit juist voor de heer W. P. Staal – die zich inmiddels als directeur van de N.V. Tholen had teruggetrokken – een moeilijk te verwerken zaak zou betekenen. Het losmaken van zulk een vele jaren bestaande zakelijke band, waaruit met verschillende leden van het toenmalige Stichtingsbestuur tevens een vriendschappelijke relatie was gegroeid, is ongetwijfeld pijnlijk voor hem geweest. Niettemin was de tijd voor dit besluit rijp en het moest daarom, in het belang van het Tijdschrift, worden genomen.

Het Algemeen Bestuur getuigt bij dit heengaan van zijn grote waardering en erkentelijkheid voor het positieve aandeel dat de heer Staal gedurende zovele jaren in de gang van zaken, het Tijdschrift betreffende, heeft gehad.

BENOEMING DR. N. E. A. MYRBERG

Dr. N. E. A. Myrberg (Umeå, Zweden) is bij Koninklijk Besluit van 6 april 1972 benoemd tot gewoon hoogleraar in de faculteit der geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam, om onderwijs te geven in de Orthodontie.

Dr. Myrberg is thans verbonden aan het „Maxillo-Facial and Cleft Palate Centre” van het Academisch Ziekenhuis te Umeå (Zweden).

BENOEMING DR. H. S. DUTERLOO

Dr. H. S. Duterloo (Nijmegen) is bij Koninklijk Besluit van 9 mei 1972 benoemd tot gewoon hoogleraar in de faculteit der geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen, om onderwijs te geven in de Orthodontie.

Thans is Dr. Duterloo wetenschappelijk hoofdambtenaar aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen.

STICHTING SCHOOLTANDVERZORGING DE KEMPEN

Jaarverslag 1970–1971

De Redactie ontving het jaarverslag 1970–1971 van de „Stichting Schooltandverzorging De Kempen” en ontleent daaraan het volgende.

Om te komen tot een verantwoorde jeugdandverzorging hebben zich in de laatste tijd talrijke inzichten ontwikkeld. Inzichten, die complexe maatregelen vereisen in het organisatorische en financieel-economische beleid van de schooltandverzorging.

Werd vroeger de curatieve tandheelkunde als de voornaam-

ste bijdrage tot de instandhouding van het gebit beschouwd, heden ten dage moet de grootste ruimte worden ingebouwd door de preventie. In het schooljaar 1970–1971 werd in het district „De Kempen” dan ook veel aandacht aan de primaire preventie besteed.

Wanneer in de komende jaren door gebruikmaking van röntgendiagnostiek, defecten kunnen worden geconstateerd, die in een zo vroeg mogelijk stadium kunnen worden gerepareerd, zodat de omvang van de curatieve behandeling wordt beperkt, zal het stadium der secundaire preventie zijn bereikt.

Het totale aantal scholen voor L.O., aangesloten bij de dienst was 46 en het aantal B.L.O.-scholen 2.

Het aantal medewerkers bleef in het verslagjaar constant. Hulp aan de stoel werd verleend door drie assistentes. Er was één administratieve assistente, terwijl een part-time kracht werd ingezet voor het geven van onderricht in mondhygiëne. Zodoende was het mogelijk ook dit jaar weer beide rondgangen geheel te voltooien. De behandelingen werden gegeven in een driestoels dental-car. Deze ongeveer 12 meter lange oplegger werd vervoerd voor het Vervoer-Bedrijf van de N.V. Philips te Eindhoven. De service voor deze D.A.F.-oplegger werd gegeven door de service-afdeling van de D.A.F.-fabrieken.

Het totale percentage kinderen met een gezond en/of behandeld gebit, waarbij tijdens het schooljaar geen klinische cariës werd geconstateerd is ten aanzien van het vorige schooljaar gestegen met 3,7%.

Het aantal deelnemers bedroeg in 1970/1971: 8.339,5 (of 74,5%), hetgeen een toeneming betekent van 1%. Het jaarvullingsgetal was 1,90 (v.j. 2,00) en de kosten per kind beliepen f 33,91 (v.j. f 29,15), waarvan het gemeentelijk aandeel f 6,02 per kind bedroeg. Het resterende gedeelte werd bijgedragen door de ziekenfondsen (75%) en door particulieren (f 26,00 per deelnemend kind).